

BALATON

A BALATONI
SZÖVETSÉG
HIVATALOS
ÉRTESÍTŐJE

TARTALOM: Erősödő remények. — A fürdők élelmezése. — Fürdőtörvény és idegenforgalom. — A jelentés. — Mit irtak a Balatonról? — A Balaton körül. — Hivatalos értesítések. — Hirdetések.

Erősödő remények

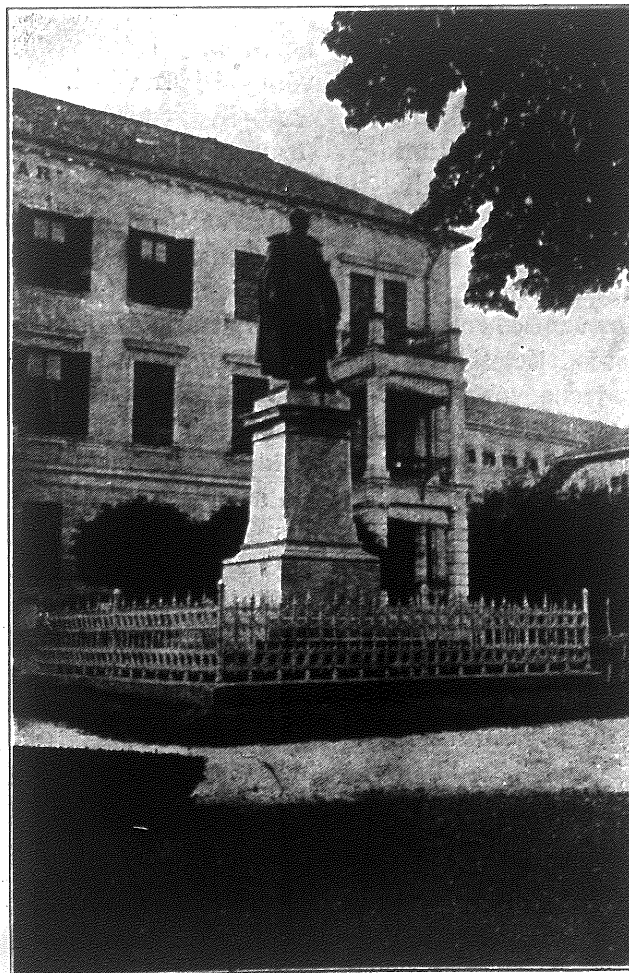
NÉHÁNY évvel ezelőtt senki nem hitte volna, hogy a kincses Balaton iránt akkora lesz az érdeklődés, mint a milyen ez idő szerint. A mai, rohanó eseményekkel tele időknek kellett bekövetkezniök, hogy a Balatont széles országok területéről megkeresni igyekezzenek. Ha tízszer akkora lenne a befogadóképesség, mint a minő valóban, akkor sem tudnánk azt a rengeteg embertömeget elhelyezni, a kik valamennyien a mi pompás vizünk partjaira kíváncznak.

A vagyonos embe-
reké lett itt is az első-
ség és ez okozta azt,
hogy a rendkívüli ke-
reslet, a verseny a la-
kások kibérlése iránt
olyan árakat eredmé-
nyezett, a minőkre
soha senki gondolni
nem mert. Ám talán
ennek a példa nélkül
való keresletnek tud-
ható be nem egy rész-
ben a bankok fokozódó
figyelme. Egymásután
találkozunk a bank-
érdekeltségekkel, a me-
lyek végre észrevet-
ték, hogy merre van a
Balaton és hogy érde-
mes ennek a kincses
víznek a kihasználásá-
val üzleti alapon is
foglalkozni. Ha a min-
denható tőke csak ez-
előtt tíz esztendő-
vel gondolkozott volna

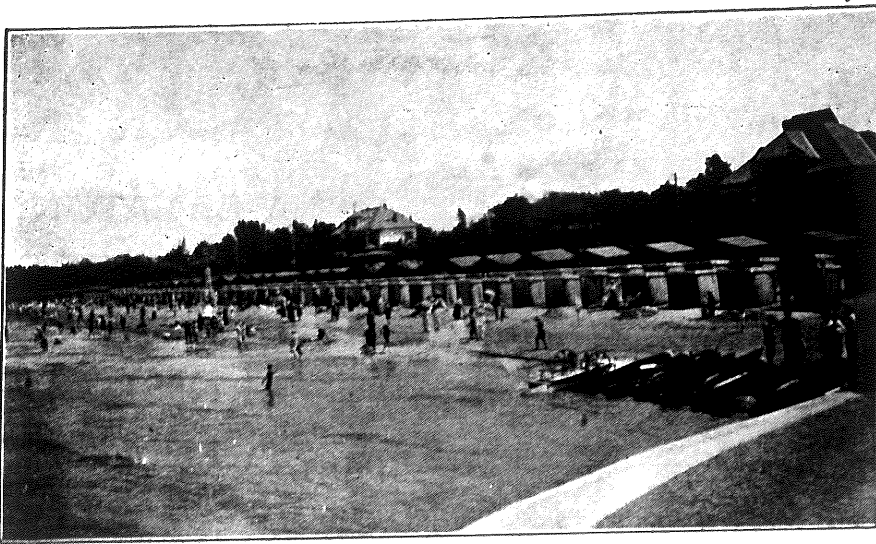
úgy, a hogy most cselekedni látjuk, bizony más világ volna már a Balaton mentén és nem kellene annyi sok ezer kérdést tevő család levelét azzal megválaszolni, hogy férőhely már nincs.

Az idegenforgalom lebonyolításának legfontosabb eszközei a nagyszállók, a mikkel berendezkedve épenséggel nem vagyunk. A Balaton mellett csupán egyetlen olyan szálló van, a melyben a szobák száma a százat meghaladja. A többi mind kisebb, a férőhely tehát kevés, pedig ugyancsak öntené az a jövedelmet, hogyha most bőviben volnánk a szobáknak. Hisszük is, hogy a mai idők elmúltával, a mikor az építkező anyagban és munkáskézben nem lesz hiány, nagy mértékben indul meg a serény tevékenység, hogy a kezdetlegesség nyomai, melyekkel ma lépten-nyomon találkozunk, végképen eltűnjenek. Ha majd az erőteljes anyagi alapokkal rendelkező fürdőüzemek versenyezni kezdenek a kényelmetnyújtás, a mérsékelt árak tekintetében, ez a derék verseny fogja majd megteremteni azokat a fejlődő viszonyokat, a mik után oly régóta vágyakozunk.

Erősödő reményekkel nézzünk a jövő elé! Az alapok egyre szilár-

Balatonfüred: Kisfaludy-szobor. — Segesdy István felvétele.

Siófok: A Strandfürdőben. — Hirsch felvétele.

dabbak, a fejlődés tünetei egyre biztatóbbak lesznek. Mindegyik alkalmas ponton az életrealitás és az erős akarat megnyilvánulása törnek utat. A családi nyaralók százai fogják körül a fürdőnagyüzemeket, ezek szárnyai alatt fejlődnek, növekednek. Erősen hisszük, hogy a rohamosnak ígérkező gyarapodást semmi akadály hátráltatni nem fogja és hogy a megvalósulás előtt álló törvényhozási intézkedések is növelik majd az új jövő biztos sikereit.

A fürdők ételmezése

Az ORSZÁGOS Közélelmezési Hivatal a fürdők igen nagy jelentőségére tekintettel intézkedett, hogy a szűk ellátási viszonyok dacára is a fürdőüzemeket fentartani lehessen. Liszt- és cukorellátmányt engedélyezett, ezenkívül szerényebb keretekben egyéb élelmiszereket is utalványozott. A fürdőknek az élelmiszereket a Közélelmezési Hivatal XIII. főosztálya közvetlen utalja ki, így van remény, hogy minden étel idejében érkezik rendeltetési helyére.

A Balaton, mint az ország legnagyobb fürdővidéke, különös gondozásban részesül és hisszük, hogy ha mindenki megteszi becsületes módon a kötelességét, ezen a legnehezebb nyáron is szerencsésen tulesünk.

A fürdőellátás kérdésében a Közélelmezési Hivatal rendeletet adott ki, melynek fontosabb szakaszai a következők:

«1. A fürdőn az idény tartamára «liszt-hivatal» állítandó fel, melynek adminisztratív és anyagi terheit a fürdőigazgatóság viseli és a mely a hiv. fürdőbiztos vezetése és felelőssége alatt működik. E hivatal veszi át az érkező fürdővendégektől és alkalmazottaktól az élelmiszereket vagy kijelentési igazolásokat és látja el őket ezek ellenében a fürdő területén érvényes ételmezési jegyekkel vagy egy bizonyos ételmező üzemhez szóló fogyasztási utalvánnyal; — osztja szét az érkezők által beszolgáltatott élelmiszereket és a fürdőnek kiutalt ellát-

mányt — melyből elsősorban a fürdőigazgatóság üzemei látandók el — a vendéglősök, kávéházak, cukrászdák és pensiók között elszámolás kötelezettsége mellett.

A hivatal intézkedik, hogy a fürdőn mindenki a maga ételmezéradagjaihoz a maga által kívánt helyen hozzájuthasson, viszont szigorúan ügyel arra, 1. hogy a fürdőn senki kettős ellátásban ne részesülhessen; 2. hogy a fürdőn kiosztott élelmiszerek csakis az arra jogosított személyek által fogyaszthatóak el. (Ez legpontosabban a helyben érvé-

nyes ételmezési jegyek rendszerével érhető el.)

A kettős ellátás megakadályozására minden a fürdőre érkező ideiglenes vagy állandó vendégtől, vagy alkalmazottól elsősorban liszt, cukor, zsír, természetben követelendők meg, melynek birtokában — ha saját háztartást vezetnek — az illetők meghagyatnak. Jogukban áll azonban házonkívüli fogyasztásukra egy quantum lisztet és cukrot leadni, minek ellenében általános érvényű kenyér- és cukorjegyeket kapnak.

A vendéglőkben, pensiókban étkezni szándékozók ételmezei az általuk kijelölt üzemekhez hivatalból átszolgáltatandók és a fürdővendég vagy alkalmazott azzal ellenértékű kenyér- és cukor- és zsírjegyekkel, vagy a hol ilyenek forgalomban nem lesznek, a megkívánt vendéglőbe szóló ételmezési utalvánnyal látandó el.

Az ily vendégek ételmezeiről elszámolással a fürdő nem tartozik.

Másodsorban — ha ételmezeiket természetben magukkal nem hozhatták — a bel- vagy külföldi fürdővendégtől vagy alkalmazottól hatósági kijelentő czédula (*Abmelde-Zettel*) követelendő meg, a mely szerint a fürdőre érkezés napjától fogva ott-honában ellátása beszünttetett. Az ily igazolványok hátlapján a fürdőbiztos vagy igazgatóság a fürdőn tartózkodás tervezett időtartamát igazolja és a kijelentett személyeket külön-külön felveszi az «el nem látottak» hivatalos jegyzékébe. (Rovatok: ország, vármegye, község, kijelentő igazolvány száma és kelte, ki állította ki, teljes név, érkezés napja, a fürdőn tartózkodás tervezett tartama, tényleges tartama, elutazás ideje, hová utazott, jegyzet?) A liszt-hivatal pedig ételmezési jegyekkel vagy ellátási utalvánnyal látja el őket.

Az így összegyűlt igazolványait az ellátatlanoknak, nemkülönben az esetleg csak lisztjegyekkel érkező ideiglenes vendégek ezen jegyeit vármegyénként, külföldieket országonként csoportosítva, a fürdőbiztos időnként kiadja a fürdőigazgatóságnak hivatalos összesítő jegyzék kíséretében, hogy az ezek alapján folytatott kiutalásokat kérhessen a XIII. főosztálytól.

2. Miután az otthoni ellátásból törölt fürdővendég után a fürdő az ott tartózkodás egész tervezett tartamára megkapta az ellátmányt és azt a kijelentett személy tartózkodási helyének kontingenséből a Közélelmezési Hivatal azonnal le is vonja, természetesen, hogy ha a vendég vagy alkalmazott bármi okból korábban hagyja el a fürdőt, az oda kiutalt liszt- és czukorellátmányának maradékára igénye van és az neki távozásakor kiszolgáltatandó.

A távozóknak e jogos igénye akkor is kielégítendő, ha a számukra kért élelmiszer még nem is érkezett volna meg a fürdőre, mert az utólag okvetlen bevételezhető lesz.

Az ily visszatérítésekről a fürdőbiztos bizonylatot állít ki, mi a végelszámolásnál felhasználható.

3. Az átvett ellátmányok elszámolása az idény zártával azonnal megejtendő, olyképen, hogy az «ellátatlanok jegyzékében» összegeztetik a fürdőn tényleg eltöltött napok száma, ehhez hozzáadatk az ellátmányból megejtett visszatérítések és az így nyert összeg 220 gr.-mal szorozva az elfogyasztott lisztet, 25 gr.-mal szorozva az elfogyasztott czukrot adja, a mi az élelmiszerek igazoltan elfogyasztott részlete. E kimutatást a fürdőigazgatóság készíti-el, a fürdőbiztos hitelesíti és felterjeszti a Közélelmezési Hivatal XIII. főosztályához, mely — ha az elszámolást a felterjesztett kijelentő czédulákkal és élelmiszerjegyekkel egybevetve rendben találja — a felmentvényt a fürdőigazgatóságnak megadja és a fennmaradó élelmiszerkészletek fölött disponál.

4. *Oly személyek tehát, a kik sem élelmiszerüket, sem kijelentő igazolásukat nem hozták magukkal, a fürdőn ellátásban semmi esetre sem részesülhetnek.* Ha mégis akadnának ilyenek, pl. a rendeleteket nem ismerő személyzet között, de jóhiszeműségük nyilvánvaló, úgy a fürdőbiztos feljogosíttatik ezek számára egy heti ellátmány kiutalására a fürdő készleteinek terhére, de egyidejűleg a fél költségére táviratilag letiltja annak tartózkodási helyén ellátását a fürdői ellátás egész tartamára és ennek megtörténtéről postafordul-tával a kijelentő igazolványt utólag bekéri.

5. Ideiglenes (átutazó, látogató) vendégek szintén legjobban teszik, ha élelmiszereiket magukkal hozzák és jegyek ellenében leadják. Ellenkező esetben kijelentő igazolást vagy otthonukban érvényes élelmiszerjegyeiket kell magukkal hozniok. Ideiglenes vendégeknél vagy kirándulók-nál (kik nem hálnak a fürdőn) ez utóbbiakkal is meg lehet elégedni. Ha ilyeneknek vagy élelmiszereknek birtokában nem lennének, legföljebb egy napra adhat nekik a fürdőbiztos utalványt (kirándulók-nak még ezt sem).»

Fürdőfürvény és idegenforgalom.

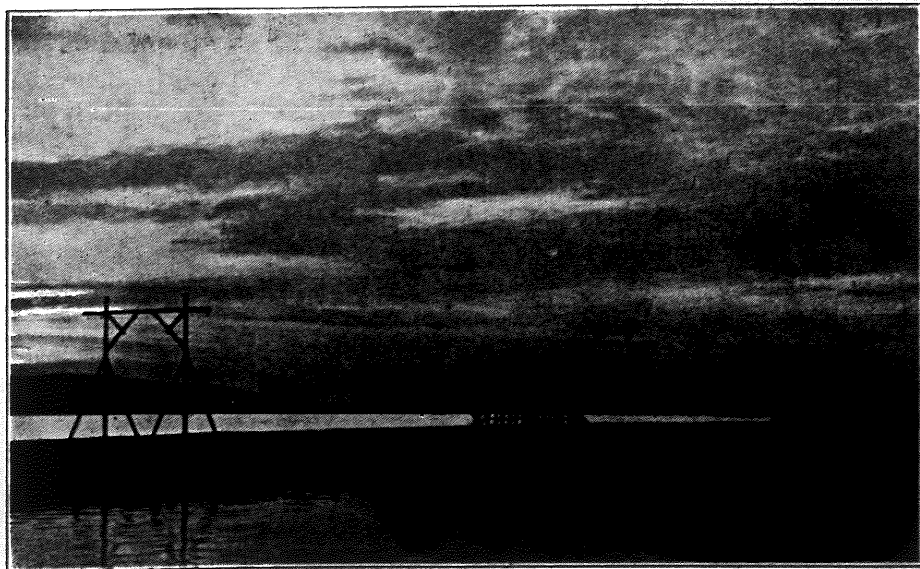
(A Balatoni Szövetség közgyűlésén tartott előadás.)

AZ EGYRE húzódó háború közepette is mind parancsolóbban lépnek fel a körülmények, hogy a háború ütötte sebek gyógyítására irányuló munkálatok már most megalapoztassanak, hogy a béke beálltával azonnal hozzáfoghassunk a kivitelhez.

A fellendülő magyar ipar hivatott elsősorban arra, hogy valutánkat helyreállítsa, viszont azt sem tagadhatja ma már senki, hogy a magyar fürdőipar fejlesztésének is rendkívül nagy szerep jut ennek a célnak elérésében. A legkedvezőbb béke-években kétszázezer fürdővendég fordult meg az összes magyar fürdőhelyen. Ebből tizenhatezer volt csak a külföldi, ellenben biztos adataink szerint kétszázötvenezerre rúgott azoknak a magyaroknak száma, a kik külföldi fürdőkbe mentek, ebből kétszázezren felül az osztrák fürdőkbe. Százmillión felül rúg az az összeg, a melyet a mi magyarjaink külföldi fürdőzésre és nyaralásra elköltöttek. Hogy ennek az összegnek nagy részét itthon tartsuk s hogy az idegenforgalom emelésével a nálunk elköltött összeget minél jobban fokozzuk, ez volna a helyes magyar fürdőpolitikának a legközelebbi és legfontosabb feladata.

1917-ben oly hatalmas fellendülés volt a magyar fürdők látogatottságában, mint azelőtt még soha, hiszen a közel kétszáz magyar fürdő közül csak száznyolc volt üzemben és mégis százkilencvenezer volt a vendégeik száma, köztük majdnem huszonkétezer külföldi. A magyar fürdők adás-vétele körül is eddig szokatlan mozgalom volt észlelhető, a magyar fürdő egyszerre keresett árucikk lett, pedig a vételárnál sokkalta több milliót kell a fürdők fejlesztésébe belefektetni, hogy azok igazán kulturált színvonalra emelkedjenek.

Ezeket az építkezéseket, beruházásokat, átalakításokat legott a békekötés után meg kell kezdeni, nehogy ez a fellendülés ismét visszaessék, mert amint a közönség elkezdi újra a külföldre menni, alig lehet majd onnan újra visszaédesgetni. Az épít-

Keszthely: Napkelte. — Vajda Lászlóné felvétele.

kezés, az anyag, a munka azonban lényegesen megdrágult, ezeknek a fürdőknek pedig versenyezni kell a külföldiekkel, melyek oly szerencsések voltak, hogy még a régi békeidőben oly berendezésekkel dicsekedtek, hogy azokat méltán az úgynevezett előkelő külföldi fürdők között emlegettük. A fürdő-építkezés pedig már csak azért is drágább a rendesenél, mert itt a szállóknál feltétlenül fényűzést kell kifejtteni. A hasznót nem hajtó, de rendkívül fontos vízvezetéki, csatornázási berendezések, útépitések, parkozás, a szegény betegek gyógykezelésére szolgáló otthonok és kórházak fenntartása mind óriás megterhelését jelenti a vállalkozásnak. Ha tehát nem akarjuk, hogy az épülő magyar fürdők összeroppanjanak, ha azt akarjuk, hogy ezek a fürdők megállhassák a versenyt és drágaságuk miatt a közönség el ne forduljon tőlük, ez csak úgy érhető el, ha az állam ez építkezéseknek igen messzemenő kedvezményeket ad.

Ezek a kedvezmények a következők lehetnek:

Az építkezésekre 30 éves adómentesség; a községi törvények megváltoztatásával mindennemű pótdó is elengedendő.

A milliós befektetésekkel létesült vállalatok, melyek tulajdonképpen hivatva lesznek az idegenforgalmat megteremteni, minden egyéb megadótatásnál kedvezményben részesítendő.

Különös kedvezmény adandó a csatornázási, vízvezetéki, kórház- és útépitésekre, vagy nagyobb összegű hozzájárulás, vagy kamatnélküli kölcsön alakjában.

Olcsó építkezési anyag és szállítási kedvezmény.

A kisajátítási jog megadása, mindezeknek az alaptétele. Ezt nemcsak a szomszédos birtoktestre és forrásra kell kiterjeszteni, hanem még egy átvezető útsávrá is.

A fürdők hitelígyeinek kielégítésével az államnak bizonyos mértékben való hozzájárulása mellett egy nagyobb pénzügyi bizandó meg.

Mindezeknek természetes folyománya a fürdők igényeit kielégítő közlekedési politika.

A fürdők fejlesztésének előmozdítására a lakásárak, piaci és vendéglői árak meghatározása, közegészségügyi intézmények ellenőrzése, a közönség és a fürdő érdekeinek minden irányban való megvédése céljából fürdőügyi bizottságok létesítendő.

Ebben a nyolc pontban vannak összefoglalva azok a követelmények, amelyeknek sürgős megvalósítása egyedül alkalmas arra, hogy a magyar fürdők most emelkedő forgalma még fokoztassék. Ha ezek a követelmények meg nem valósulnak, a fürdők rövidesen ismét abba a kátyúba jutnak, honnan semmiféle igyekezet őket soha előbbre lendíteni nem tudja.

A kedvezmények megadása csakis a megalkotandó «Fürdőtörvényjavaslat» keretén belül lehetséges. Huszonöt év óta kérelmezi ezt az «Országos Magyar Balneologiai Egyesület» az összes kormányoktól, de soha meghallgatásra nem talált.

Két igen rövid példával illusztrálom, hogy egy nagy fürdő fejlődése és az idegenforgalom milyen

jelentékeny milliókkal szaporítja az állami bevételeket. Abbázia utolsó 30 éves fejlődése szolgáltatja az egyik szép adatot. E fürdőhely látogatottsága a legpontosabb statisztikai adatok szerint 2000-ről 50.000-re emelkedett; az állami bevételek, vasút (csak személyszállítást számítva), adó, posta, dohány, telekátíratás címén 12.000 koronáról 5 millió száz-ezer koronára szöktek.

A másik példa Tirol. Itt az utolsó 15 év alatt az egyenesadó, fogyasztási adó, dohányhozadék, posta- és távirdai bevétel 14,857.000 koronáról 24,706.000 koronára emelkedett.

Látnivaló tehát, hogy a gyógy- és nyaralóhelyek fellendüléséből elsősorban is az állam húzza a nagy jövedelmet és a megadandó kedvezmények, melyek egyelőre reá nézve semmi anyagi megterhelést se jelentenek, busásan jövedelmeznek.

Senki se állíthatja ma már, hogy a fürdők és nyaralók látogatása fényűzés volna. A fejlődő gyermeki organizmusnak életfeltétele a friss levegő, a víz, a hegy, a mozgás, ettől függ az állam jövője. Gyógyszerkincsünk egyik legértékesebbikét képviselik az ásványvizek és a tulajdonképpeni gyógyfürdők. A magyar fürdőkben eddig is már több mint 150.000 beteg katonát kezeltek, legtöbbjük teljes egészségét csak itt nyerhette vissza.

Hogy fürdőink teljesen betölthessék hivatásukat, szükségük van a továbbfejlesztésre és ennek elmaradhatatlan kelléke az állami támogatás. Míg a fürdőtörvényjavaslat el nem készül, addig az országban idegenforgalomról nem lehet beszélni. Kár minden szóért, minden fillérért, hiába itt a legszebb szónoklat, hiába rajzolják a jövő legrózsásabb terveit, addig, míg a magyar fürdők befogadóképességét nem emeljük, nem lehet idegenforgalom. Hová jöjjön az idegen? Hisz a magyar fürdővendéget se tudjuk elhelyezni a nyári főszezonban. Így volt ez a régi békeévekben is; most a nagyobb gyógyfürdőkben van ugyan jó elő- és utóidény, de az idegen nem akkor akar jönni, a mikor talán volna hely is, hanem a nyár ideje alatt utazgat, akkor pedig hiába ír lakásért. Ha a múlt évben több volt az idegen, mint máskor, az, bevallhatjuk őszintén, csak azért volt, mert eljöttek jóllakni, ezt egy pár betegem egész nyiltán meg is mondotta.

Fürdőink fejlesztése nem azon mulik, hogy most majd néhány bank épít pár szállót, hanem módot kell adni, hogy a meglévő fürdők mind hozzájuthassanak a megfelelő tőkéhez és az állami támogatás megadásával oly alapon építkezhessenek, hogy versenyképességük csorbát ne szenvedjen.

Az idegenforgalom megszervezését nem ott kell kezdeni, hogy hivatalt állítanak fel, annak élére értékes embereket tesznek, de nem adják meg nekik a módot, hogy terveiket megvalósíthassák. A legszebb tervezetessel, a jövő fürdőfejlődés legfényesebb megrajzolásával a magyar fürdők ügyén nem lehet semmit se javítani, előbb meg kell csinálni a fürdőtörvényjavaslatot s akkor lehet majd a fürdőipar fejlődésére gondolni. Ha lesz férőhely, akkor kezdje meg az idegenforgalmi iroda működ-

dését, de tekintete akkor se a nyugat felé, hanem elsősorban a Balkán-államok felé forduljon.

Ipari vállalatoknak kell minősíteni a fürdővállalatokat is. Ha megadatik az ujonnan létesülő textil-, papir- és üvegyáraknak — minden ellenszolgáltatás nélkül — a befektetett tőke 25 százaléka, ami bizonyára helyes és szükséges, pedig e gyárakat a sok millióval rendelkező nagy bankjaink létesítik, semmi sem állhat útjába annak, hogy a fürdőipari vállalatok is ne részesüljenek a multhatatlanul szükséges állami támogatásban, mert csakis így fejlődhetnek, csakis így építkezhetnek és valósíthatják meg a rengeteg költségbe kerülő, de valójában hasznot nem hajtó fontos közegészségügyi intézményeket, a csatornázást és vízvezetékét.

Az ujonnan alkotandó fürdőtörvényjavaslatban külön kell gondoskodni a balatonparti gyógyító és üdülőtelepek fejlesztéséről.

A mai viszonyok mellett is az összes vendégforgalom a balatoni telepeken meghaladja az 50.000-et, ezeket kiépíteni nemcsak azért volna gazdaságos és az államra azután igen jövedelmező, hogy a belföldi közönség még sokkalta nagyobb számban találjon elhelyezést, hanem tán sehol sem alkalmas az igazi idegenforgalmat úgy megteremteni, mint a hogy az a páratlan szép balatonparti helyek mintaszerű fejlesztésével könnyen el lesz érhető.

A balatonparti érdekek a törvényjavaslatban megóvandók, különösen áll ez a kisajátítási törvények végrehajtására.

A Földművelésügyi Minisztérium nyerjen felhatalmazást a Balaton partjának egységes terv szerint való szabályozására és a parti területek vízar ellen való megvédésére.

A telepekhez, a fürdőkhoz vezető utak, a fürdés céljaira szolgáló helyek telekkönyvileg szolgálmi jog alakjában biztosítandók.

A még felmerülő számos kérdés helyes elintézése céljából legcélravezetőbbnek mutatkozik, ha a törvény elkészítésekor a balatoni kormánybiztos, a «Balatoni Szövetség», kulturmérnökség véleménye meghallgatásra talál.

Befejezésül újból csak azt ismétlem, előbb meg kell csinálni a fürdőtörvényjavaslatot és csak azután jöhet az idegenforgalom megszervezése.

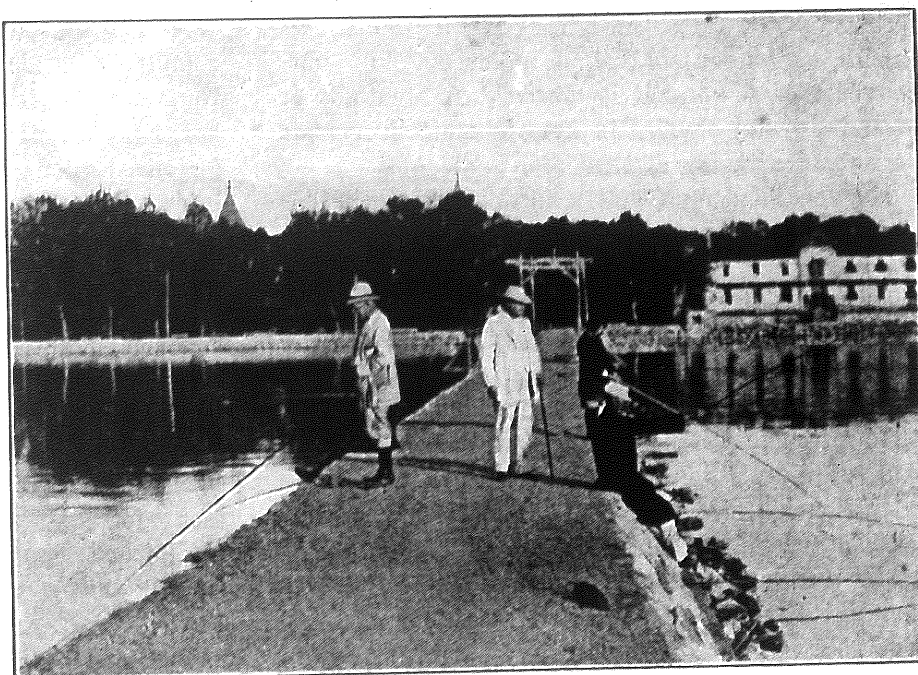
Dr. Sümegi József,
balatonfüredi fürdőorvos.

A jelentés

AZ ÁPRILIS 7-iki közgyűlésen az alábbi jelentés olvastatott fel, melyet a közgyűlés egyhangú helyesléssel vett tudomásul.

Tisztelt közgyűlés!

A háborús nagy idő az utolsó évek folyamán a legváltozatosabb helyzeteket teremtette a magyar fürdőélet terén. Az 1914. év reményeit derékban törte. A következő két nyár gyenge körülmények között folyt le, míg a múlt évi olyan forgalmat s olyan életet teremtett, a minőre még nem is hivatkozhatunk. A viszonyok akként alakultak, hogy széles nagy országok területén a Balaton idegenforgalmi vidéke volt a legnyugodalmasabb, a hol semminemű zavaró körülmény nem hátráltatta a

Keszthely: Horgászat a mólón. — Vajda Lászlóné felvétele.

tartózkodást. Ez és az új vagyonok boldog tulajdonosainak az a mohó törekvése, hogy mindent lássanak, élvezzenek, színültig megtöltötték fürdőinket és olyan versenyt csinált a lakás és ellátás terén, a mi a legszertelenebb túlzásokat eredményezte. Lakásokért soha nem remélt árakat kínáltak és az élelmiszer szinte hihetetlen értékűvé növekedett.

Ilyen körülmények között óriási feladatot kellett megoldani azoknak, a kik a balatoni élelmezés ügyét intézték. Állandóan nagyobb volt a fogyasztási igény, mint a mennyi élelmezést kapni lehetett. A Balatoni Szövetség is minden erejével arra törekedett, hogy a nehéz helyzeten a lehetőséghez képest segítsen. Százakra, ezrekre menő előterjesztés és levél ment ki a szövetségtől a legkülönbözőbb helyekre és minden rendelkezésre álló egyéni összeköttetést is fölhasználtunk, hogy a fürdőellátás terén tűrhető helyzetet teremtsünk.

A szövetségi iroda azonban nemcsak elméletben, hanem a gyakorlatban is kivette a részét, hogy az ellátás kérdéseiben segítsen. Zala- és Veszprém vár-

A „Balatoni Szövetség” ingyen nyújt felvilágosítást minden a Balaton fejlesztésével összefüggő kérdésben.

megyék alispánjai a Balatoni Szövetségre bízták a fürdőknek hatósági cikkeket való ellátását és a Szövetség részben közvetlenül, részben közvetve, a már működő élelmező szövetkezetek útján igyekezett elősegíteni a fontos ügyet.

Nagy bajt okozott az, hogy a különböző központok a kiutalások dolgában igen lassan intézkedtek és több volt az ígélet, mint a tényleges ennivaló.

A két nagy cikkel: a lisztel és cukorral, ha szűken is, el voltunk látva, de igen nagy nehézséget okozott az az ellátásnál, hogy burgonyához egyáltalán hozzájutni nem voltunk képesek. Az összes fürdő az egész nyáron át burgonya nélkül volt, csupán a keszthelyvidékieknél és a somogyi részen volt kedvezőbb a helyzet, a hol bár nagy áron, mégis hozzá lehetett jutni ehhez a fontos táplálékhoz. A badacsony-almádii részen ellenben megismerkedtek a fürdővendégek, de a vendéglősök is a legszemérmelenebb burgonyauzsorával, a mikor egy kiló burgonyáért 4—6 koronát is elkértek. A hivatalos ár ötszörösén alul egyáltalán nem lehetett burgonyát beszerezni az egész esztendő folyamán.

Nagyon küzdelmes volt a fürdők zöldségellátása is és hihetetlen erőfeszítéseket kellett tenni, hogy mégis, úgy ahogy, a szükségleteket biztosítsuk. A burgonyaközpont első burgonyája, mit a fürdővendégeknek szánt, csak október végén érkezett meg. Több azután mindmáig nem is jött. A Balaton körüli zöldségtermelő telepek az áprilistól—októberig tartó rettenetes szárazság következtében tizedrészét sem tudták szállítani annak a zöldségfélének és főzelékfélének, mire szükség lett volna. Ez azután féktelen uzsorát és tülekedést teremtett mindaddig, a míg a Szövetség minden erejének megfeszítésével nem juttatta a Balatonvidéket megfelelő mennyiségű zöldségféléhez. Vaggonszámra hozattunk Aradról és Makóról vöröshagymát, Kisvárdáról káposztát, Győrből zöldséget, Vasmegyéből kerekrepát; — burgonyát azonban szerezni nem tudtunk. Maximá-

lis áron senki nem adott, a központ pedig csak ígért, de adni nem adott.

A hatóságok részéről tanusított állandó jóakarattal, a Szövetség és az élelmező szövetkezetek erőfeszítései révén mégis sikerült olyan helyzetet teremteni a balatoni élelmezés körül, hogy egyetlen fürdővendégnek sem kellett eltávoznia azért, mert nem kapott ennivalót. Nagy nehézségek, igen nagy nehézségek voltak, de azért, ha nélkülözni is kellett, a koplalást megtanítani nem volt szükség.

Figyelemreméltó jelenségként említhetjük meg, hogy a külföldiek és főként a bécsiek, soha nem remélt arányban lepték el a Balaton vidékét. Evési kirándulásnak is nevezhető ez a nagy, megnyilatkozott rokonszenv és nem tudjuk, hogyha majd más viszonyok lesznek, akkor is ennyire szeretni fogják-e a Balatont a bécsi vagyonos elemek?

Az élelmezés kérdéséről szólva és figyelembevéve a múlt év hatalmas tanulságait, már a télen intéztünk előterjesztést a közlelmezésügyek miniszteréhez, hogy a balatoni negyven fürdő ellátását, tekintettel a fürdőüzemek különleges voltára, közvetlen intézze és ne a különböző intézmények, szervek útján, a melyek rendszerint nagy késéseknek az okozói.

Ebbeli előterjesztésünket magáévá tette a Balneologiai Egyesület is azzal a hozzáadással, hogy nemcsak a balatoni, hanem a tátrai, erdélyi és egyéb fürdők ellátása is közvetlen úton történjék. A minisztériumnak a magyar fürdők idei lisztellátása, cukorellátása és egyéb szükségletek ellátása dolgában még határozatát nem ismerjük. (Időközben megérkezett a rendelet, melyet a jelen számban másutt közlünk. *A szerk.*)

Az ideai nyár még nagyobb nehézségeknek és még nagyobb erőfeszítésnek lesz a tanúja a Balaton mellett.

Ma annyit adnak a Balaton egyes pontjain az egyes nyári lakásokért, a miért pár évvel ezelőtt nyaralót lehetett vásárolni. Balatonfüreden a tejnek literjéért már nem is kérnek, hanem kínálnak 3—4 koronát. Ehhez mért a legtöbb élelmicikk. Jól megbélelt erszénnyel kell annak jönni, a ki az idén kielégítően akar nyaralni. Az ennivalók dolgában való nincs telenség főként a felső parton igen nagymérvű. A múlt esztendei szárazság következtében takarmány sem termett, a tavasziak semmi terméshozamot nem adtak, ezért az állatok tartása hihetetlen nehézségekbe ütközik. A balatoni miniszteri biztos úr több waggon erőtakarmányt eszközölt ki, hogy a drága, nem alomnak, de az állatok tartására vett szalmát

Balatonszemes: Fürdés előtt. — Vajda Manó felvétele.

egy kissé meg lehessen vele javítani, de bizony, a mikor már a szalma kilóját is egy koronájával árulják, nehéz ott nagyon az állattartás és nagy bajok mutatkoznak az ellátás körül.

Minden érdekelt tényezőnek, minden lehető formában kötelessége törekedni arra, hogy a balatoni ételmezést tökéletesítsük és az erősen közelgő fürdőidényt a lehetőség szerint, tele kamrával, tele pincével fogadjuk. Az idén is közhírré fogjuk tenni, hogy mindenki minden lehető elkövessen arra nézve, hogy minél több ételmiszterrel jöjjön a Balatonra. A mult esztendőben ez a rendszer eléggé jól bevált és a tartalékraktárakból csupán a hézagokat kellett kitölteni. Talán az időjárás a zöldségféléknek is inkább fog kedvezni, mint a mult esztendőben, noha a márciusi tartós szárazság gondolkodóba ejtett bennünket. (Folytatjuk.)

Mit írtak a Balatonról?

A balatoni fürdők kulturája. E cím alatt *Szentmihályi Gyula* balatonboglári gyógyszerész, az ot-tani fürdőegyesület sok éven át volt igazgatója, a balatoni villamosművek fejlesztésének kérdésével foglalkozik a *«Zala»* című napilap május 7-iki számában. Mint erőforrást a Dráva esésének kihasználását ajánlja figyelembe.

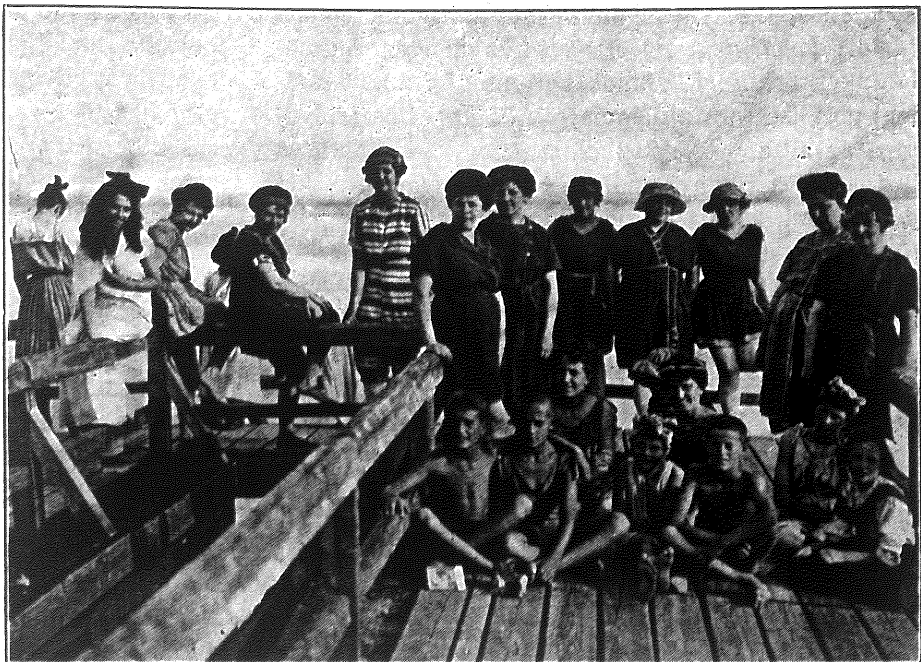
Pannontenger csillaga. *Váth János*nak a balatoni halászeletből merített érdekes történetét egy másik elbeszéléssel foglalja magában az a kis négyíves füzet, mely a *Nemzedékek Irodalmi Vállalat* kiadásában Szombathelyen megjelent. *Váth* szorgalmas művelője a Balaton irodalmának és e téren már szép sikerekre hivatkozhatik. A munka ára 1 korona.

A Balatonról. *Tomka Sándor* érdekes kis füzetet viseli ezt a nevet. A Balaton keletkezésének történetével foglalkozik, mindvégig érdekfeszítő módon. A füzet a szerzőnél Keszthelyen kapható.

«**Turistik und Alpinismus**» néven új folyóirat indult meg *Hefty Gyula* Andor tanár szerkesztésében. Az első két szám jelent meg ez ideig, melyek kiváló hozzáértéssel vannak összeállítva. A második szám-ban találjuk *Vigyázó János* dr. cikkét «*Auf dem zugefrorenen Balaton*» címen. Minden cikket érdekes szép képek díszítenek. A folyóirat szerkesztősége Késmárkon van, kiadóhivatala Budapest, II., Albrecht-út 8.

Előfizetési ára egész évre 20 korona.

«**Néha estenként**» címmel csinos kiállítású füzetkében adta ki hangulatos verseit *Riba Margit*,

Keszthely: Női napfürdő. — Vajda Lászlóné felvétele.

kaposvári hivatalnokleány. Verselése megkapóan ügyes, sorai szépen gördülnek. Füzetéből közlünk egyet:

Este.

Alkony borul a Balaton tavára,
A felhőtlen ég ezer szín, fakó.

Sóhajt a tó...

Köröskörül minden az éjszakára,
Az elnyugvásra, pihenésre készül.
Lassan sötétül.

Egy szekér meg-megzökkenő zörgése,
A bérés fáradt biztatása hallik —
Csak alig-alig...

S szúnyogok zenés, zsibbasztó zümmögése.
... A nesz elhal... csend, sötét, szerteséjjel.
Leszállt az éjjel...

A füzetke Kaposváron jelent meg és ugyanott kapható *Szabó Lipót* könyvkereskedésében. A füzet ára a könyvön nincs feltüntetve.

H. I.

A Balneologiai Egyesület és a Balaton. A magyar fürdők központi intézményének ezévi közgyűléssel foglalkozik a *Magyar Balneologiai Értesítő* áprilisi száma. A főttkári jelentésből minket közelebb-ről a következők érdekelnek:

«A magyar fürdők sorsában az 1916. évi fürdőidény kedvező fordulatot jelent. Habár az érdeklődés a fürdők fokozott látogatásában még nem igen nyilatkozott meg, annál inkább feltűnőbb volt a nagytökének a magyar fürdők felé, mint jövővel bíró vállalatok felé fordulása. Mindenesetre már magában véve az a tény is biztató volt, hogy noha a háborúnak harmadik nyarát éltük át, a helyzet, legalább jobb fürdőinkre nézve, egyáltalában nem volt kétségbeejtőnek mondható, sőt ellenkezőleg, az 1915-iki idény látogatottságához képest máris némi emelkedés volt tapasztalható, a mi biztató jelenség volt arra nézve, hogy a jövőben magyar fürdőink látogatottsága kétségtelenül fel fog lendülni.

Egy kimagasló jelensége volt ez esztendőnek a Sán-

dor János, akkori belügyminiszter úr elnöklete alatt tartott *balatonfejlesztő értekezlet*, a melyen egyesületünket Schulhof Vilmos igazgatósági tagtársammal volt szerencsém képviselni. Ez ankét összehívására az adta meg az alkalmat, hogy Balatonfüred birtokosai a tihanyi apátság és a Magyar Kereskedelmi Bank között tárgyalások indultak meg e jeles fürdőnek megvételére vonatkozólag, a melyre azonban a talán tulóvatos, vagy mondjuk, tekintélyéhez mérten mindjárt nagyot alkotni akaró Kereskedelmi Bank csak úgy ment volna bele, ha egyidejűleg az egész Balaton partjának fellendülését, fürdőzőkkel benépesítését biztosítottnak látta volna. E tárgyaláson szinte elszorult a szívünk ama merész tervek hangoztatására, a melyet ottan a bank előadójától, Hegedüs Lóránt orsz. képviselő, igazgatótól és a bank elnökétől, Láczy Leó önmagyméltóságától hal-

zedelmes háború csakhamar befejeződik. A háború pusztító moloŋja azonban minden szép tervet elnyelt, vagy legalább is elodázott, de mégsem volt elég ijesztő arra, hogy a nagytőkét ipari vállalkozásoktól visszariassza, a melyek még az adott helyzetekben is kivihetőknek mutatkoztak. A Magyar Bank, az Ingatlan Bank, az Országos Bank fürdővételeit és tervbevett vállalkozásait egyre fokozódó örömmel hallottuk és ma már e három nagy bankot itt üdvözölhetjük tagtársaink és munkatársaink között és velük együtt erősen tápláljuk a reményt, hogy a magyar fürdők várva-várt aranykora végre mégis csak el fog következni. Lelkesedéssel hallottuk a Magyar Banknak az ország egész idegenforgalmára kiterjedő nagy terveit, a melyeket részben a főváros területén, vagy annak közvetlen közelében, részben a Balatonon és a Tátrában az állami fürdők

bérbevétele vagy átvétele útján akar megvalósítani. Örömmel üdvözöljük az Országos Bankot, mint Siófok újjáteremtőjét és jóleső érzéssel szemléljük a háború előtt sok küzdelemmel létesült nagyobb arányú vállalkozások fényes eredményeit, melyenek a Pöstyén-fürdő bérlete, a Magyar Gyógyfürdő rt., Trencsénteplicz fürdője és a Balatonfüredi Gyógyfürdő rt.»

Az országos egyesület taglétszáma csak nem igen akar emelkedni. Másfélszer annyi a tagja mindössze, mint a mennyi fürdő és üdülőhely tart számot a fürdő vagy üdülőhely elnevezésre. A tudományos osztálynak az 1917. évben 334, a gazdasági osztálynak pedig 133 tagja volt. Összes tag tehát csak 467.

Az egyesület újabban áttért a gyakorlati kérdések intézésére is, így hisszük, hogy fürdőérdekeltségeink jelentékenyebb érdeklődést fognak ezután iránta tanúsítani.

Erről a dologról a jelentés is megemlékezik, a mikor ezeket mondja:

«Talán ha a jövőben fürdőink az egyesülettel szorosabb kapcsolatba és bizonyos hasznossági nexusba jutnak, ha átérzik majd azt, hogy a mit a közért teszünk, az minden egyesre jó és előnyös, ha tapasztalni fogják azt saját sorsukon, hogy a közügyért hozott munka és anyagi áldozat busásan térül meg az üzleti nyereség számláján, akkor mind jobban és jobban meg fog szilárdulni egyesületünk ama hivatása, hogy minden kérdésben és minden irányban az összes magyar fürdőket képviselhesse és hivatását a fürdőkkel szemben és a nemzettel szemben is jobban betölthesse.»

Hiszük, hogy ez az óhaj végre meg fog valósulni!

Keszthely: A szabad fürdőben. — Vajda Lászlóné felvétele.

lottunk. Kifejtették annak szükségességét, hogy vonalrészek átépítésével, új vonalrészek létesítésével a Balaton, ez a fölmérhetetlen becsű természeti kincs Béccsel és Budapesttel is oly gyorsvonati összeköttetésbe legyen hozható, hogy mindkét helyről 2—3 óra alatt megközelíthető legyen. Pompás automobil-utaknak kellett volna a Balaton partját behálózni, a mely egyszersmind elvezette volna az előkelő és gazdag fürdővendégeket úgy Bécs és Budapest felé, mint a Bakony-hegység gyönyörű erdőseibe. Kikötőknek kellett volna épülniök, élénk hajózásnak kellett volna a Balaton vizét behálózniök, modern szállodáknak kellett volna nemcsak Balatonfüreden, hanem a többi nagyobb tóparti fürdőhelyeken is létesülniök. És mind e merész tervekhez a földmívelésügyi és kereskedelmi minisztérium jelenlévő képviselői helyeslőleg bólogattak, szinte úgy látszott, hogy mindez rövidesen megvalósul, mert hiszen akkor még valamennyien abban a hitben éltünk, hogy a ránk nehezedő, immár gyö-

A Balaton körül.

A kis fiú.

Szögedében valamikor
A nyolcvanas évekbe,
Nem valami jó világ járt
A nebulo életre.

Az iskola-látogatás
Sohase volt csábító
Hát még, mikor *Fehér Ipoly*
Volt a főigazgató!

Fehér Ipoly eszes ember,
Nagyműveltségű tudós,
Magas, szikár, sokatváró,
A tekintete szúrós.

Latin órán toppantott be
Egyik felsőbb osztályba,
S szokásaként föl s alá járt
A padosok hosszába'.

Abban az osztályban búszult
Jó Maroscher Traugott,
Jól öltöző, csinos fiú,
De tanulni nem szokott.

Ezért aztán a tanárok
Hátul a pad balfelén,
Jól eldugva, kitaniták,
Hogy csöndben legyen helyén.

Le is bújt, hogy csak a nyaka
Meg a válla maradt ki.
Nem is mozdult, amíg bírta,
De már kezdte fáradni.

Fehér Ipoly észrevette
S egyenesen neki tart:
«Az a kis fiú ott hátul,
Nohát, az folytassa majd!»

S a mint halad a pad felé,
A kis fiú nőni kezd.
Lassan, kinnal, vontatottan,
De csak nyúlik egyenest.

Odaért már Fehér Ipoly
S meglepetve visszalép,
Ő maga is magas ember,
De amaz lenézi még.

Maroscher csak vörösödik,
Szörnyű nagy zavarba' van
S az osztályból a nevetés
Kitör rémes, hangosan.

Fehér is, meg Maroscher is
Nagyok voltak és hiúk,
De a diákok szemében
Ugy éltek, mint «kis fiú»-k.
Dr. Fromm Géza.

Olvasóinkhoz! A nyomdai árak rendkívüli emelkedése következtében a pártoló tagoknak a folyóiratot tovább is küldeni nem áll módunkban. Azok a pártoló tagok tehát, akik a folyóiratra a jövőben is igényt tartanak, sziveskedjenek a rendes tagok sorába a f. é. április hó 7-én tartott közgyűlésen módosított alapszabályok rendelkezése szerint átlépni. Felkérjük az alapító és rendes tagokat, hogy ez új alapszabályok értelmében tagsági befizetéseiket kiegészíteni sziveskedjenek. Az eddigi pártoló tagok tagsági díjuk fejében ezután a szövetség külön kiadványait kapják. Kéjük

község 500—500, *Heinrich* Ferencz udvari tanácsos 200, *Somogykiliti* község 100, *Bérczy* Ferencz főmérnök, *Iklódy-Szabó* János orsz. képvis., *Somogyvármegye* közönsége 20—20, *Sümegei* Vilmos orsz. képvis., *Nemespécseley* község, *Zwicker* Ferencz tábornok, *Rupprecht* Tasziló nagybirtokos, *Pöschl* Béla intéző 10—10, *Erdősy* Bálint igazgató 8, dr. *Vaszary* Nándor orvos 5, *Szentkuty* Géza főszámtanácsos 4, *Sági* János író, *Rózsa* Károly h. é.v. igazgató, *Mérey* Dénes gyógyszerész, *Soós* Gábor földbirtokos, *Felker* Antal, *Neumann* Fülöp földbirtokos, *Tánczos* Gyula ref. lelkész, *Grüner* Simon kereskedő, *Szombathelyi* György, *Szigeti* János orsz. képvis. 2—2, *Dénes* Lajos birt.,

Balatonfüred: Partl részlet a csónakkikötővel. — Segesdy István felvétele.

valamennyi tagtársunkat, hogy a szövetség megerősítése érdekében minden lehetőt elkövetni és minél több új tagot bejelenteni sziveskedjenek.

A villamosművek részvényei.
A Balatonvidéki Villamosművek Részvénytársaság 20.000 drb újabb kibocsátású részvénye kerül jegyzésre. Örölnénk, hogy ha az egész a balatoni érdekeltség jegyezné. Kívánatos volna ez azért, mert így a vállalat jövő sorsát mindig az az érdekeltség tartaná a kezében, melynek életérdekei fűződnek a nagyfontosságú vállalkozáshoz. Jegyzésre a folyóiratban közölt hirdetés is felhasználható. Az új részvényekből jegyezték: *Kornfeld* Mór báró, Balatonalmádi

Pákozdi Sándor, *Sebestyén* Gábor, *Murai* Sándor, *Pintér* Ferencz, *Keller* Kálmán, *Höbe* Gyuláné, *Szabó* Gyula, felső *Pákozdi* Gábor, özv. *Szabó* Antalné, *Sörös* Dániel, alsó *Pákozdi* Gábor, *Kruczler* Károly, *Szilvássy* Sándor, *Turó* Géza, *Fodor* Róza, *László* Domokos, *Vass* Sándor, *Fehérvári* István, *Harangzó* Józsefné, dr. *Horváth* Béla, *Kovács* Gáborné, *Rieger* Emil 1—1 drb részvényt. Összesen 1468 drb részvényt 155.608 korona értékben. (Folytatjuk.)

Választmányi ülésünk és közgyűlésünk. A Balaton Szövetség április hó 7-én tartotta szokásos budapesti közgyűlését. Közgyűlés előtt az igazgató-választmány ülésezett. A nagyarányú érdeklődés mellett

lefolyt tanácskozásokon *Batthyány* Lajos gróf titkos tanácsos, szövetségi elnök elnökölt. Örömmel vették tudomásul, hogy az utolsó ülés óta ismét számosan léptek be a szövetség tagjai sorába és hogy közöttük szokatlan nagy a száma az új alapítóknak. A miniszteri leiratok kapcsán örömmel vették tudomásul az új balatoni miniszteri biztos kinevezését. A földmivelésügyi miniszter 74 kgr. konyhakerti magvat adományozott a szövetségnek, miután azonban a magvak későn érkeztek, egy részük csak az őszön és a jövő tavasszal fog földbe kerülni. Az élelmezés kérdésének megbeszélése kapcsán helyesléssel értesült a választmány arról, hogy a szövetség javaslatához képest a közlelmezési miniszterium külön főosztályt állított fel a magyar fürdők élelmezésének intézésére. Helyesléssel vette tudomásul a választmány a badacsonyi turistaút megjavítása tárgyában tett lépéseket. *Óvári* Ferencz dr. ügyvezető alelnök javaslatot tett, hogy a Földrajzi Társaság Balaton-bizottsága által kiadott tudományos munkákat célszerű lenne összefoglalóan, népszerű modorban megírva kiadni. Javaslatára a választmány a közgyűlés elé viendő határozatot hozott. A balatoni körút veszprémi szakaszára vonatkozó megbeszéléssel a választmányi ülés véget ért és kezdődött a közgyűlés. Az elnöki jelentést, valamint a számvizsgáló bizottság jelentését egyhangú helyesléssel vették tudomásul, majd megállapították a folyó évi költségelirányzatot 144.000 korona bevétellel és kiadással. Ezután módosították az alapszabályokat, majd megerősítették a választmány határozatából áttett azon javaslatot, hogy a Földrajzi Társaság a balatoni tudományos munkákból népszerű kiadást adjon közre. A közgyűlés örömmel vette tudomásul a jelenlévő *Lóczy* Lajos tiszteletbeli tag nyilatkozatát, hogy a munka szerkesztésére vállalkozik. Elhatározták, hogy a tervbe vett kiadvány részére olymértvű államsegélyt kér a szövetség, hogy a munka német, esetleg francia nyelven is megjelenhessék. Az indítványok során *Szabó* István ezredes a közlelmezés megjavítása érdekében, a szövetkezeti élelmiszerkereskedés kiépítését indítványozta. A közgyűlés elhatározta, hogy a már megindult alapon a szövetség közremunkál a szövetkezeti élelmiszerellátás kiépítésén, azonban mindez csak azokon a helyeken vihető keresztül, a hol a szervezkedést a közönség nemcsak kívánja, hanem abban valóban részt is vesz. A szövetség a rendelkezésére levő alaphoz kamatmentes kölcsönrel is segíti a meginduló szövetkezeti üzemeiket. *Sümei* József dr. tartotta meg végül előadását, melyet külön közlünk. Az előadáshoz *Sümei* Vilmos képviselő szólalt fel és mutatott rá arra a lakbérzorsóra, mely a Balaton mentén végtől-végig mutatkozik. Javasolja, hogy a közgyűlés bélyegezze meg a mutatkozó elfajult állapotokat. A közgyűlés a javaslattevő indítványát határozattá emelte. *Erdős* József aziránt szólalt fel, hogy egyes parttulajdonosok elzárják a vízhez férhetőséget, mire *K. Nagy* Dézsó ismertette, hogy a vízhez juthatás jogát a vízjogi törvények biztosítják. *Sümei* József dr. választmányi tagot megbízták végül, hogy

javaslatai alapján egy beadványt szerkesszen, melyet ezután az elnökség vezetése mellett küldöttetés adna át a kormánynak. Ezzel a közgyűlés véget ért.

A Balatonvidéki Villamosművek Részvénytársaság közgyűlése. A szövetségi közgyűlés után volt a villamosművek rt. első évi rendes közgyűlése gróf *Batthyány* Lajos elnök vezetése mellett. Megjelent 34 részvényes 3125 részvény képviselőben. Az elnök megállapította a közgyűlés határozatképességét, a jegyzőkönyv vezetésére *Cséplő* Ernőt, hitelesítésére *Kemény* Pál báró és *Szentkuty* Géza részvényeseket felkérte. Az évi jelentést, a felügyelőbizottság jelentését, a bemutatott mérleget és eredményszámlát helyesléssel tudomásul vették és a felmentvényt megadták. A közgyűlésen *Kolbenschlag* Béla zalavármegyei, *Bibó* Károly dr. veszprémmegyei alispánokat és *Goszthony* Mihály dr. földbirtokost az igazgatóság tagjaivá megválasztották. Felügyelő-bizottsági tagokká választották *Darányi* Ferenc dr., *Horváth* Mihály, *Rózsa* Károly, *Gerber* Henrik, *Vaszary* Ernő részvényeseket és póttagokká *Szigethy* Károly dr. és *Molnár* Antal részvényeseket. A közgyűlés végül egyhangúlag elhatározta az alaptőkének 1 millió koronáról 3 millió koronára való felemelését és a kérdés keresztülviteléhez szükséges intézkedések megtételével az igazgatóságot bizták meg. Az új 100 korona névértékű részvényeket 106 korona egységáron bocsátották jegyzésre.

A Balneologiai Egyesület közgyűlése. Márczius 23-án és 24-én tartotta az Országos Balneologiai Egyesület kongresszusát és közgyűlését. Az ülésen a többek között dr. *Schulhof* Vilmos, dr. *Pető* János és dr. *Sümei* József balatoni fürdőorvosok tartottak érdekes előadásokat. A közgyűlés tárgysorozatában sok jelentős kérdés szerepelt.

Új fürdőiroda. A Balneologiai Egyesület a magyar fürdők és források érdekében fürdőgazdasági irodát szervezett. Az iroda vezetője *Brukner* Károly dr. máv. titkár. Hivatalos helyisége Budapest, Andrássy-ut 73. I. 23.

Az új miniszteri biztos. Az igazgató-választmány legutóbbi ülésén tettünk jelentést arról, hogy a m. kir. földmivelésügyi miniszter a m. kir. belügyminiszterrel egyetértőleg *Kvassay* Jenő miniszteri tanácsost, szövetségi tiszteletbeli tagot nevezte ki a Balaton miniszteri biztosává. A jelentéshez szólva, *Kmetty* Károly dr. egyetemi tanár örömeinek adott kifejezést afelett, hogy *Kvassay* Jenő lett a balatoni miniszteri biztos, a ki hivatalos van, hogy nagy tapasztalatával és sok tudásával a Balaton vidékét tündérvidékké varázsolja. *Kvassay* Jenő köszönetet mondott a megnyilvánuló bizalomért. Kijelentette, hogy a mennyiben a viszonyok engedik és a mennyiben tőle telik, rajta lesz, hogy megvalósítsa mindazokat a feladatokat, melyek hivatáskörét képezik. *Batthyány* Lajos gróf örömmel hivatkozik arra, hogy az igazgató-választmány egyhangú és teljes megaláztatását nyilvánította afölött, hogy a miniszter választása *Kvassay* Jenő tiszteletbeli tagra esett. A továbbiak során *Kvassay* Jenő bejelentette, hogy a földmivelésügyi miniszter *Kolosváry* Ödön minisz-

teri tanácsost nevezte ki a miniszteri biztos helyettesévé. A választmány örömmel üdvözölte *Kolosváry Ödönt* új hivatalában.

Adomány. A Magyar Általános Hitelbank a Balatoni Szövetség által Balatonfüreden létesítendő katonai szivbeteg-otthon céljaira 3000 koronát adományozott. Felkérjük a balatonvidéki pénzügyintézeteket, hogy ezt a jó példát követni sziveskedjenek.

Új tagok. A Balatoni Szövetség április hó 7-én tartott igazgató-választmányi ülésén felvették:

Alapító tagokul: *Hertelendy Ferencz* földbirtokos Lesenczetomaj, *Grubanovich Gyula* földbirtokos Ötvöskőnyi, *Kuffler Dezső* földbirtokos Kisperkáta, *Balatónvidéki Takarékpénztár* Siófok, *Szabadhegy Imre* cukorgyári igazgató Szerencs, *Enyingi Takarékpénztár* Enying, *Veszprémi Takarékpénztár* Veszprém, *Országos Központi Hitelszövetkezet* Budapest, *Balatónfüred Gyógyfürdő és Forrásvíz-Vállalat* rt. Balatónfüred, *Siófoki fogyasztási és értékesítő szövetkezet* Siófok, *Balatónfüred és Vidéke Takarékpénztár* rt. Balatónfüred, *Nagykanizsa város tanácsa* Nagykanizsa.

Rendes, illetve pártoló tagokul: *Tóth Lajos* intéző Györszentmárton, *Répszky Gyula* műszaki tanácsos Kassa, *Vadas Lajos* máv. mérnök Fiume, özv. *Balogh Sándorné* Jászberény, *Sattler Ignác* mészáros Balatónfüred, *Lebovits Emil* vállalkozó Székesfehérvár, *Fack Pál* vaskereskedő Budapest, *Mezriczky Gáspárné* Kővágóórs, *Lintes Gyula* Ukk, *Somogyi Kálmán* birtokos Balatónfüred, *Varga Imre* gazdálkodó Balatónfüred, *Csoma János* pénzügyminiszteri számvizsgáló Budapest, *Hajdu Lajos* tanár Kaposvár, *Somogyi Gyula* kisbirtokos Balatónfüred, *Meller Henrik* földbirtokos Curgó, *Varjas Géza* birtokos Lovas, *Orbán János* pénztárnok Nagykanizsa, *Hegyi Domján* plébános Tihany, *Bem Imre* bérlő Balatónföldvár, *Luperszbek János* hivatalnok Zólyombrezó, *Tóbiás Viktor* csónakdás Keszthely, *Göndöcs Gyula* cipésmester Balatonboglár, *Lippnik Jenő* magánzó Balatónfüred, *Körmendy József* birtokos Révfülöp, *Sándor Richárd* iparos Révfülöp, *Hudi András* tanító Kiskunhalas, *Herczog Fülöp Ferencz* műépítész Budapest, *Fábics Gyula* sütőmester, *Ságoly István* molnár, *Kovács Mór* kávé, *Krug János* vendéglős, *Hoffmann Miksa* kereskedő Keszthely, ifj. *Neumark* Jakab kereskedő Keszthely, *Reischl Richárd* bérlő Zalabér, *Gordon Róbert* dr. igazgató Budapest, *Tánczos Gyula* ref. lelkész Balatonudvari, *Riedl Ilona* tanítónő Dunakiliti, özv. *Gyulai Mórné* Budapest, dr. *Ivanics Gyula* gyógyszerész Keszthely, *Lágler Sándor* jegyző Tengőd, *Szabó Alfréd* igazgató Balatónfüred, *Schweiter Sándor* gyógyszerész Kaposvár.

Alapszabály módosítás. Az április 7-iki közgyűlés a szövetségi alapszabályok 3. és 5. §§-ait módosította. Fontosabb módosítás a 3. §-ban van. Az új szöveget közöljük:

«3. §. A szövetség tagjai.

A szövetségnek tiszteletbeli, örökös alapító, alapító, rendes és pártoló tagjai vannak, ilyenek jogi személyek is lehetnek és pedig:

a) tiszteletbeli tag az lehet, ki a Balatonkultusz terjesztése érdekében akár a szövetség kebelében, akár azon kívül hosszabb időre kiterjedt működésével kiváló érdemeket szerzett;

b) örökös alapító tagok: egyesek, községek, fürdőtelepek, részvénytársaságok vagy bárminő testületek lehetnek, ha egyszersmindenkorra 2000 koronás befizetéssel, vagy alapító levéllel való biztosítással a szövetségi vagyonhoz hozzájárulnak.

c) alapító tagok: egyesek, községek, fürdőtelepek, társaságok, vagy bárminő testületek lehetnek, ha egyszersmindenkorrá, vagy öt éven át évi 100 koronás részletekben legalább 500 korona befizetéssel, vagy alapító levéllel való biztosítással a szövetségi vagyonhoz hozzájárulnak;

d) rendes tagok: kik öt éven át legalább 20 korona évi tagdíj fizetésére magukat kötelezik;

e) pártoló tagok: kik öt éven át legalább 5 korona évi tagsági díjjal járulnak hozzá a szövetség céljai előmozdításához.

Tiszteletbeli tag választása iránt a rendes közgyűlésnek az igazgató-választmány tehet indítványt, mely fölött a közgyűlés szavazás útján határoz.

Tag lehet minden feddhetlen férfi és nő, kit a szövetség választmánya felvesz.

A tagság megszűnik: a tag halála vagy kizárása által. A rendes és pártoló tag, ha az ötödik év utolsó negyedében kilépését be nem jelenti, újabb 5 évre fizető tagul belépettnek tekintetik. Kizárható a tag oly viselkedés miatt, mely a szövetségre akár anyagilag, akár erkölcsileg káros. A kizárást csak oly igazgató-választmányi ülés határozhatja el, melyen a választmányi tagok legalább kétharmad része jelen van s melynek napi rendjére ez kitzúve van. A megtörtént kizárásról a tag mindenkor írásban értesítendő. A kizárás ellen a rendes közgyűléshez lehet fellebbezni.

A tagdíjak és az alapítványi tőkék 5%-os kamatai a szövetség pénztárába minden év január havában befizetendők. A kellő időben be nem fizetett tagdíjak és kamatok per útján hajtandók be s nem fizetés miatt a tagok a szövetségből ki is zárhatók.

Per esetére a balatónfüredi kir. járásbiróság illetékességének a tagok magukat alávetik.

A tiszteletbeli, örökös alapító, alapító és rendes tagok jogosítva vannak a szövetség tagjai részére járó minden kedvezést igénybe venni. A szövetség ügyének mikénti állásáról és vezetéséről bármikor felvilágosítást kérni, a közgyűlésben résztvenni, az alapszabályok szerint indítványokat tenni. A szövetség hivatalos lapját tagsági díjuk fejében kapják. A pártoló tagok csak a különbözeti összeg ráfizetése vagy a rendes tagok sorába való átlépés mellett igényelhetik a szövetség folyóiratát. A pártoló tagok tagsági díjuk fejében a szövetség egyes, a választmány által megjelölt, kiadványait kapják.

Minden tag csak akkor élvezheti jogait, ha a szövetséggel szemben elvállalt kötelezettségének eleget tett. A tagsági díj emelése vagy leszállítása csak az alapszabályok módosítása útján történhet.

Hivatalos értesítések.

A Balaton hivatalos értesítőnk az örökös alapító, alapító és rendes tagok tagsági díj fejében kapják.

*

Megjelenik minden hó elsején és a szükséghez képest máskor is. Nem tagok részére előfizetési ár egész esztendőre 20 korona. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Balatonfüredfürdő.

*

Kiadó- és laptulajdonos: Balatoni Szövetség.

*

A folyóirat szerkesztésére felügyel: Óvári Ferenc dr. szövetségi ügyvezető alelnök.

*

Felelős szerkesztő: Cséplő Ernő, szövetségi titkár.

≡ APRÓ HIRDETÉSEK. ≡

Egy modern svertes vitorlášhajó eladó. Eladárcsart angolstíliú csónakokat és szándalinokat; csónakjavításokat elfogad és bérebe kiad csónakokat. Nyerscsónakda, Keszthely.

Kis nyaralót veszek a Balaton partján. Ajánlatot kér Deák Péter, Nagykanizsa.

Balatonalmádi festői helyén hatszobás, új nyaraló jutányosan eladó. Nyugalmozott katonatiszteknek, tisztviselőknék alkalmas. Cím a kiadóhivatalban.

Egy motoros, egy vitorlás és egy evezős csónak eladó. Cím a kiadóhivatalban meg tudható.

Szólóköttöző erős papírzsineg kapható a Balatoni Élelmező Szövetkezetrél Balatonfüreden.

Balatonbogláron négyszobás, verandás, télen is lakható, mod- rn, uri villa eladó. Dr. Barta gyógyszerész Budapest, VIII., Baross utca 44.

Balatonszemes felső villatelepén villa eladó teljes felszereléssel és vitorlás csónakkal együtt. Bővebbet Budapest, I. ker., Birói-telep, Karap-utca 13. szám, háztulajdonosnőnél.

LEVELEZŐ- LAPOK.

Hat változatú, művészi levelezőlapokat adott ki a Balatoni Szövetség. Levelezéseinknél ezeket a levelezőlapokat használjuk. Egy sorozat ára bérmentes küldéssel 30 fillér. Százát a szövetségi tagok 3.50 koronáért kapják □□

BALATONI ÉLELMEZŐ SZÖVETKEZET BALATONFÜREDFÜRDŐ.

MEGHIVÁS.

A Hangya a Magyar Gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezete kötelékébe tartozó Balatoni Élelmező Szövetkezet Balatonfüredfürdő 1918. évi június hó 9-én délután 3 órakor a szövetkezet saját helyiségében

évi rendes közgyűlést

tart, melyre a tagok az alapszabályok 23. §-a értelmében meghivatnak azzal, hogy ha a közgyűlés a megjelent tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1918. évi június hó 16-án fog megtartatni, mely tekintet nélkül a megjelent tagok számára, határozatképes lesz.

Napirend:

1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása.
2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása.
3. Mérleg megállapítása.
4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés.
5. Az igazgatóság kiegészítése.
6. Felügyelőbizottság választása.
7. Netaláni indítványok.

1917. év december 31-én a tagok száma 810, üzletrészeinek száma pedig 1100 volt; az év folyamán belépett 815 tag 1105 üzletrészszel; kilépett 5 tag, 5 üzletrészszel.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztetett és mindenki által megtekinthető.

Balatonfüredfürdő, 1918 május 10-én.

Az igazgatóság

Balatonidéki Villamosművek Részvénytársaság Balatonfüred.

Mérleg 1917 december 31-én.

Vagyon: Késpénz 742.934.33 kor. Részvényesek hátraléka 248.862.20 kor. Árammérő órák 10.000 kor. Összesen 1.001.796.53 kor.

Teher: Részvénytőke 1.000.000 kor. Hitelezők 260 kor. Nyereség 1536.53 kor. Összesen 1.001.796.53 kor.

Eredménykimutatás az 1917. évről.

Veszteség: Költségek 8263.34 kor. Nyereség 1536.53 korona. Összesen 9799.87 kor.

Nyereség: Kamat 7887.87 kor. Árammérő órák díja 1912 kor. Összesen 9799.87 kor.

Az igazgatóság:

Gróf Batthyány Lajos s. k., elnök. Dr. Óvári Ferenc s. k., alelnök. Gróf Széchényi Aladár s. k., Gróf Zichy Béla s. k., Hertelendy Ferenc s. k., Kacskovics Lajos s. k., Raichl Károly s. k., K. Nagy Dezső s. k.

Ezen mérleget és eredménykimutatást megvizsgáltuk és helyesen felállítottunk találtuk.

Balatonfüred, 1918 március 14-én.

A felügyelő-bizottság:

Cséplő Ernő s. k., Dr. Darányi Ferenc s. k., Horváth Mihály s. k., Rózsa Károly s. k., Gerber Henrik s. k.

Balatonvidéki Villamosművek Részvénytársaság
Balatonfüred.

Részvényaláírási felhívás.

A balatonvidéki villamosművek részvénytársaság egy millió koronányi részvénytőkéje teljesen befizetve lévén, a megalakulásunk óta felismert újabb igények, mind több és több város és községnek a hálózatba való bekapcsolása, s így a jövedelem gyarapítása, s az azóta is magasabbra fokozódott drágaság, mellyel jövőnknek szempontjából számolnunk kell, arra indítanak bennünket, hogy jelenlegi 1,000.000 korona alaptőkénket, mely 10.000 db 100 korona n. é. részvényre oszlik, 20.000 db ugyancsak 100 korona n. é. új részvény kibocsátása által 3,000.000 koronára emeljük fel. E kibocsátandó 20.000 db részvényt 106 korona árban bocsátjuk jegyzésre, melyből 6 korona kamatra és költségre fog elszámoltatni.

A részvényjegyzés zárhatárideje 1918. szeptember 25. — A jegyzési ívek a társaság címére Balatonfüredre küldendők, a befizetések pedig a postatakarékpénztár útján eszközölködnek.

A jegyzett részvények vételárából a névérték 30%-a és a 6 korona költség, tehát darabonként 36 korona, a jegyzéskor azonnal befizetendő, a további 70% befizetése iránt a részvénytársaság igazgatósága határoz.

Akik a részvényjegyzéskor az első részletet be nem fizetik, azok jegyzése hatálytalanítható. Akik pedig a későbbi részleteket levélbeli felhívás és a kereskedelmi törvény 170. §-ában előírt hirlapi felhívásra sem fizetik be, jegyzett részvényeik tekintetében minden jogaikat, úgyszintén összes befizetéseiket a tartalékalap javára elveszítik.

Túljegyzés esetén az igazgatóságnak jogában áll a jegyzett részvényeket minden indoklás nélkül részben vagy egészben törölni, amikor is a törölt részvényekre történt befizetések 3% betéti kamattal a társaság által visszatéríttetnek.

Az új részvények elkészültéig ideiglenes részvényjegyeket adunk ki, melyeket a teljes befizetés után végleges részvényekre cserélünk be.

Tisztelettel kérjük t. részvényeseinket s a közönséget, hogy a most közölt feltételek alapján kibocsátandó részvényeinket jegyezni sziveskedjenek.

Balatonfüred, 1918. április hó 7-én.

*Balatonvidéki Villamosművek
Részvénytársaság.*

BALATONI SZÖVETSÉG
BALATONFÜRED-FÜRDŐ

Tagsági kötelező nyilatkozat.

Alulírott kijelentem, hogy a Balatoni Szövetség

örökös alapító tagjai sorába egyszersmindenkorra fizetendő kor.,
azaz koronával,

alapító tagjai sorába egyszersmindenkorra (5 éven át évi 100 koronás
résztelekben) fizetendő kor., azaz koronával,

rendes tagjai sorába az 19, 19, 19, 19, 19 évekre
fizetendő évi kor., azaz: koronával,

pártoló tagjai sorába az 19, 19, 19, 19, 19 évekre
fizetendő évi kor., azaz koronával belépek.

Az alapszabályokat ismerem és a reám vonatkozó tagsági kötelezettségeket elvállalom.

Kelt 19 évi hó n.

(A nem kívánt szöveg törlendő!)

Folyó szám	N é v (olvashatóan írva)	Társadalmi állás	Lakhely
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			

Örökös alapítók legalább 2000 korona, **alapító tagok** legalább 500 korona, **rendes tagok** legalább évi 20 korona, **pártoló tagok** legalább évi 5 korona tagsági díjjal léphetnek be a Balatoni Szövetség tagjai sorába. Az örökös alapító, alapító és rendes tagok tagdíjuk fejében a **Balaton** című képes folyóiratot kapják. A pártoló tagok a szövetség esetről-esetre meghatározott füzetes kiadványait.

Hirdetési árunk egész oldalon egyszeri közlés 160 K, féloldalon 80 K, negyedoldalon 40 K. Többszöri hirdetésnél megfelelő engedményt adunk.

HIRDETÉSEK

KÖZSÉGEK ÉS TESTÜLETEK KÖZÉRDEKŰ
HIRDETÉSEIT DIJMENTESEN KÖZÖLJÜK.

Kishirdetések ára 20 szögig 4 K, ezen túl minden szó 20 fill. (Ennek értéke előre beküldendő) Hirdetéseket fölvesz a kiadó-
□ hivatal: Balatonfüreden. □

Lépünk be a Balatoni Szövetségbe!

Örökös alapító díj 2000 K. Alapító díj 500 K. Rendes tagsági díj évi 20 K. Pártoló díj évi 5 K.

FIGYELMEZTETÉS.

Az Országos Közélemezési Hivatal 201256/918. számú rendelete folytán, a készletek hiányára való tekintettel, köteles minden fürdővendég — azok is, a kik szállókban laknak és vendéglőkben étkeznek — itt tartózkodásuk idejére a szükséges liszt- és cukormennyiséget magukkal hozni. A liszt szállítására vonatkozó igazolványokat az elsőfokú hatóság, a cukor szállítására vonatkozó igazolványokat pedig a Cukorközpont Budapesten szolgáltatja ki. Idegen élelmiszerjegyek a fürdőn nem érvényesek. A kik élelmiszerkészleteket nem hozhatnak, azok a rendelet értelmében **kijelentési igazolványt** tartoznak felmutatni.

Az elhozott liszt a fürdőigazgatóság részéről megbízott Balatoni Élelmező Szövetkezet hivatalos helyiségében leadandó, a hol a lisztet átveszik és a lisztnek megfelelő kenyérjegyeket kiszolgáltatják. Balatonfüred, 1918 május hó.

FÜRDŐIGAZGATÓSÁG.

Müller Béla szobafestő és mázoló

Székesfehérvár, Vásártér 28. sz.

Elvállal mindennemű szakmájába vágó munkát jutányos áron, gondos kivitelben

A balatonparti nyaralás népszerűsítése, a közlemezési viszonyok rendezése csak a fürdőtelepek és községek lakóinak szövetkezeti szervezkedése útján lehetséges. Addig, míg a Balaton mentén alkalmas góczpontokon, vagy községekben nem teremtenek fogyasztási szövetkezeteket, addig az élelmiszerek nehézkes beszerzése miatt mindig sok panasz fog elhangzani. Ha a balatonparti törzslakók és a villatulajdonosok egyesült erővel fogyasztási szövetkezeteket létesítenek, a nyaralók száma hirtelen felszökik, mert a pihenést és gyógyulást kereső közönség bizalommal fog a balatoni fürdők felé zarándokolni. 8—10.000 korona alaptőkével minden községben életképes «Hangya» szövetkezet szervezhető. Egy-egy üzletrész 25—30—40—50 korona lehet. A «Hangya» szövetkezeteket most kell szervezni, hogy a fürdőidényben már működhessenek. Felvilágosítások a szövetkezetekre vonatkozólag a «Hangya» igazgatóságánál, Budapest, IX., Közraktár-utca 34. szám és a Balatoni Szövetségénél szerezhetők. Az országban 2200 «Hangya» szövetkezet működik. Ezek összforgalma az 1917. évben másfélszáz millió korona volt.

Balatoni Élelmező Szövetkezet Balatonfüredfürdő.

Szállít tagjainak a Balaton minden pontjára élelmiszereket.

Ezidőszerint a szövetkezetnek ezernél több tagja van. Új tagokat a szövetkezet igazgatósága felvesz.

A szövetkezet Balatonfüredfürdőn levő tágas árúházában a lehetőséghez képest nagy készleteket tart, hogy tagjait kiszolgálhassa.

Balatonfüred gyógyfürdő.

Vasuti és hajóállomás. — Pósta, távirta, telefon. — Erzsébet szanatorium. — Nagy szállók. — Új gyógyfürdő. — Szulfátos, földes, szénsavas, vasas és lithiumos ásványvizek. — Ásványvíz palackozás és szétküldés. — Gyógymechanikai intézet. — Röntgen laboratorium. — Ivókúra. — Szakorvosok. — Gyógyszertár. — Felvilágosítást készséggel ad a fürdőigazgatóság. — Egész éven át nyitva van.